

הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל-אביב
בית הספר למדעי התרבות
התכנית לתואר השני למחקר תרבות הילד והנוער

מקורות ומחקרים בתרבות הילד

יום ג 10-12, סמסטר ב, תשע"ז

סמינר

גילמן 260

ד"ר טל קוגמן

תיאור הקורס

בקורס נקרא מאמרי יסוד של חוקרי תרבות, היסטוריונים, סוציולוגים ואנתרופולוגים שעניינם ההיסטוריה של הילדות, הנעורים, ההורות והמשפחה בחברה המערבית. הקורס יתרכז בהתפתחות המושגים של הילדות, הנעורים והבגרות בתקופה המודרנית, בזיקה ביניהם וביצירת הרפרטואר המייחד את הילדות והנעורים. בנוסף נקרא מגוון של טקסטים ראשוניים ושל טקסטים אקטואליים.

חובות התלמידים:

30% מציון הקורס:

קריאה שוטפת של מחקרים, של מקורות ראשוניים ושל טקסטים אקטואליים
הצגת מקורות ומחקרים בכיתה (כפי שיפורט בשיעור הראשון)
הגשת עשרה דוחות קריאה על מקורות ומחקרים (כל דו"ח בהיקף של כמחצית עמוד), חוץ מן המאמרים והמחקרים שיוצגו בכיתה

70% מציון הקורס:

כתיבת בחינת בית שתחייב התייחסות לפחות לשני נושאים ולפחות לארבעה מאמרים שנלמדו בקורס (ולא המאמר שהוצג בכיתה)

מועד הגשה:

בחינת בית: 26.7.17

שעת קבלה: יום ג', 12:00-13:00 (בתיאום מראש)

talkog@tauex.tau.ac.il

רשימת קריאה:

אייזנשטדט, שמואל נ., [1965] 1986. "לדמותו של הנוער בחברה במודרנית". בתוך: חינוך ונוער: עיונים סוציולוגיים, ירושלים: האוניברסיטה העברית, עמ' 83-127.
אריאס, פיליפ, [1960] 1996. "שני המושגים של הילדות". בתוך: שביט, זהר, מעשה ילדות: מבוא לפואטיקה של ספרות ילדים, נספח 2 לפרק 1. תרגום ניצה בן-ארי. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה ועם עובד, 388-394.
באדינטר, אליזבת, [1980] 1985. "האם האדישה", "סניגוריות על הילד". בתוך: ...וגם אהבה: תולדותיה של אהבת-אם מן המאה ה-17 ועד המאה ה-20. תרגום אביטל ענבר, תל אביב: ספריית מעריב, 58-109; 110-145.
באומגרטן, אלישבע, 2005. "הורים וילדים: ערכים מתחרים". בתוך: אמהות וילדים: חיי משפחה באשכנז בימי הביניים. ירושלים: מרכז זלמן שזר, 230-277.
גלעדי, אבנר, 2009. "היסטוריה ורגשות – על יחסי הורים וילדים במקורות ערביים-איסלאמיים". היסטוריה, 23, 41-23.
דונת, אורנה, 2011. ממני והלאה: הבחירה בחיים בלי ילדים בישראל. תל אביב: ידיעות אחרונות, ספרי חמד, 82-114, 201-219, 235-239.
ליבלין, עמיה, 2009. "סדר נשים: אמהות חד הוריות מבחירה בישראל". בתוך: אמהות: מבט מהפסיכואנליזה וממקום אחר, בעריכת אמיליה פרוני. ירושלים: מכון ון ליר, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 214-229.
מאנהיים, קרל, [1953] 1986. "הפונקציה הסוציולוגית של הנוער בחברה". בתוך: בין שני עולמות: המעמד החברתי של נעורים, בעריכת תמר רפפורט. ירושלים: מרכז המידע והתוכניות של תכנית שוורץ, 173-178.

מונטיין, מישל, [1580] 2007. "על חינוך הילדים". בתוך: המסות. תרגום אביבה ברק (הומי). תל אביב: שוקן, 184-221.

מימון, שלמה, [1793] 2009. "חינוך ביתי ולימודי מעצמי", "החדרים", "השמחה להיגאל מהם גורמת לי שיתוק-רגל", "מקום מושב חדש, צרה חדשה – לימוד התלמוד", "ידיעתו של התלמיד גדולה משל רבו. גנבה על-פי נוסח רוסו, אלא שנתגלתה. רשע יכין וצדיק ילבש". בתוך: חיי שלמה מימון: כתוב בידי עצמו. מגרמנית: י.ל. ברוך. תל-אביב: ידיעות אחרונות, ספרי חמד, 31-38, 41-44, 48-51, 53-51.

פסטאלוצי, יוהאן היינריך, [1807] תשי"ג. "איגרת פסטאלוצי אל ידיד על ישיבתו בסטאנץ". בתוך: משנת פסטאלוצי: מבחר מקורות. ירושלים: מוסד ביאליק, 76-93.

צוויג, סטפאן, [1941] 1982. "בית-הספר במאה שעברה". בתוך: העולם של אתמול, זכרונות של בן-אירופה. מגרמנית: צבי ארד, תל אביב: זמורה ביתן, 33-58.

קאמי, אלבר, 1995. אדם הראשון. תל אביב: עם עובד, 118-149, 246.

קורצ'אק, יאנוש, [1929?] 1996. "זכות הילד לכבוד". בתוך: כתבי יאנוש קורצ'אק, א'. תרגום יונת ואלכסנדר סנד. ירושלים: יד ושם, 352-357.

רוסו, ז'אן ז'אק, [1762] 2010. אמיל או על החינוך. ירושלים: מאגנס, 122-132, 171-301, 331-333.

רוסו, ז'אן ז'אק, [1782] 2000. "ספר ראשון". בתוך: הוידוים. תרגום אירית עקרב. ירושלים: כרמל, 68-37.

רנאר, ז'ול, [1902] 2000. "התרנגולות", "החוגלות", "חלום בלהות", "במחילה מכבודך", "הסיר". בתוך: ראש גזר. ירושלים: כרמל, 7-8, 9-10, 13, 14-15, 16-19.

שחר, שולמית, 1985. "היחס לתינוק ולפעוט ותגובה לשכול בימי הביניים". זמנים, רבעון להיסטוריה, 17, 82-91.

Ariès, Philippe, 1962. "The Progress of Discipline". In *Centuries of Childhood: a Social History of Family Life*, Translation: Baldick, Robert. New York: Vintage, 241-268.

Collett L, Jessica, 2005. "What Kind of Mother Am I? Impression Management and the Social Construction of Motherhood". *Symbolic Interaction* 28(3), 324-347.

Dahl, Roald, [1984] 2009. "Mrs Pratchett's revenge", "Captain Hardcastle", "The Headmaster". In *Boy*. New York & London: Puffin Books: 46-52, 108-123, 144-146.

James, Allison and Alan Prout 1997. "Re-presenting Childhood: Time and Transition in the study of Childhood". Allison James & Prout Alan (eds.). In *Constructing and Reconstructing Childhood*. London and New York: Routledge Falmer, 230-250.

Kellett, Mary, Robinson Chris and Burr Rachel, 2003. "Images of Childhood". Fraser Sandy, Lewis Vicky, Ding Sharon, Kellett Mary and Robinson Chris (eds.). *Doing Research with Children and Young People*. Sage Publications: London, Thousand Oaks and New Delhi, 27-42.

Levi-Strauss, Claude, [1960] 1971. "The Family". In Shapiro L., Harry (ed). *Man, Culture and Society*. London, Oxford, New York: Oxford University Press, 333-357.